

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.16. Facite homines discumbere. Præcipit Christus, vt ordine suo turba resideat, quo factum est, vt esca superfuertit: cuius figura fuit cythara vatis Elisei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

to ieiunio necessarium, duodecim caustri super- fuerunt.

S. 16. Facite homines discumbere. Præcipit Christus, ut ordine suo turba resideat, quo factum est, ut esca superflua: cuius figura fuit cyphara vasis Elisei.

Facite homines discumbere. Traditis panibus ac piscibus coram Salvatore nostro, mandat ipse Apostolis, ut turbam componant ad comedendum, iam manifestè declarans, quòd illis vellet parare prandium. Hoc verbum illud significat *discumbere*, id est ad mensam sedere & ipsum exponit D. Lucas dicens, quòd illis Redemptor præcepit: *Facite illos discumbere per con- uentum quinquagenos.* Et apertius D. Marcus. *Præcepit illis, ut accumbere facerent omnes secundum contubernia super varide fœnũ.* Nomen illud *contubernia* proprie significat quòd dicimus, *sodalitas*, nunc eorum qui erant patriotæ, modo eorum qui erant amici, modo eorum qui congregiebantur, modo virorum cum uiris, & mulierum cum mulieribus, quinquagenos & quinquagenos, Turba suo centenos & centenos. Sic exponit D. Aug. dicta ordine dis concordans Euangelistarum. O si quis vidisset ponitur: quàm sedulo hoc Apostoli exequiebantur hos & illos ordinando, ut illo sederent ordine & illo: *cen. Euã.* & turbam cerneret ita st. penem ex eo quòd illi præciperetur ut discumbetet cum nihil videret, quòd comederet, sibi que posset administrari? Quis bombytus inter illos dum vnus alterum interrogat? Deinde si quis tam innumeros conspiceret inuitatos per contubernia dispositos sedentes super viride fœnũ, cuius multa aderat ibi copia, inde sibi mensa sedesque sternentes? Quis conspexisset ad illos omnes intuentos: quòd si ex vris quinque milia numerarentur, computatis mulieribus & pueris quindecim milia superarent: dicit etenim D. Hil. quòd mulieres & parvuli erant innumerabiles. Quomodo omnes resederunt, dilatatis oculis Christum intuentes quid rerum ageret, quidne facturus esset.

I. Turba suo ordine dis concordans Euangelistarum. O si quis vidisset ponitur: quàm sedulo hoc Apostoli exequiebantur hos & illos ordinando, ut illo sederent ordine & illo: *cen. Euã.* & turbam cerneret ita st. penem ex eo quòd illi præciperetur ut discumbetet cum nihil videret, quòd comederet, sibi que posset administrari? Quis bombytus inter illos dum vnus alterum interrogat? Deinde si quis tam innumeros conspiceret inuitatos per contubernia dispositos sedentes super viride fœnũ, cuius multa aderat ibi copia, inde sibi mensa sedesque sternentes? Quis conspexisset ad illos omnes intuentos: quòd si ex vris quinque milia numerarentur, computatis mulieribus & pueris quindecim milia superarent: dicit etenim D. Hil. quòd mulieres & parvuli erant innumerabiles. Quomodo omnes resederunt, dilatatis oculis Christum intuentes quid rerum ageret, quidne facturus esset.

II. Hoc ita dispositum primo ad populi commodum, ut facilius posset omnibus cibis administrari ordinatè recumbentibus, ita ut quietè & delectabiliter comederent nec non ad omnes abundantia pertingeret, quòd fieri non posset, si inordinatè, & in vnum collecti discubissent. Secundum: in gloriam suam: ut hõc modò pateret euidentius miraculi magnitudo, cum omnibus

manifestum esset id quòd agebat, omnesque viderent abundantiam, quã cunctis prouidebatur, & fragmenta quæ supererant: sic enim sedendo cernebat vnus alterum, & cum per centenos & centenos diuiderentur, nullo negotio tanti poterat populi, qui pasciebatur, suppetari multitudine. Tertio: ut nos instrueret, quòd si volumus, ut panis sufficiat, & licet modicus sit vbertas tamen sit & superfluitas: primum hoc requiratur, ut omnes per ordinem resideant, illi que se uent, quisque seipsum tractans conformiter illi, quòd debent eiudem secum dignitatis, comedendo & vestiendo iuxta morem eorum qui eiusdem se- cū sunt officij. Hoc est *per cõubernia*. Unde prouenire copias, quòd nedum non sit in domo tua panis abundantia sed insuper fames, victusque penuria, quòd tibi vestis, panis, & necessaria deficiant? Ex hoc, quòd nemo suo velit ordine residere, sed omnes contendant, velintque illum prætergredi quòd opertius, qui affatim haberet, si ut talis viuere dignaretur suo officio vel officio laborando, velit inter cives annumerari: Cuius inter nobiles velit recenseri; hic inter dignitate magnates; & nullus sedem figere velit eo in ordine, qui sibi conuenit iuxta sibi coæquales.

Demeritè nota est historia, referente eam Spiritu S. quæ centigit in adificatione turris Babilonice. Proposuerant superbi illi egredientes intentum, quo nullus vnquam audiret solidius. Et quòd illud? ut turrim erigerent tam altam ut cœli possent sydera percurrere, Deo volentes esse coæquales. Crescit opus in manibus eorum quia ordinatè procedebant, unde nec illis calx, aqua, lateresque deficiant: calcem portigebant illi, qui suo loco consistens calcem ex- petebat, & lateres illi, qui lateres in suo ordine flagitabat. Stulta hæc intendit Deus euertete propolita, descendit illud facturus & realiter perfecit. Quomodo? nunquid forte calcem illis abstulit? Nunquid lateres consumpsit? Numquid exsiccauit aquas? Nunquid necessaria perdidit operi promovendo? Nequaquam: quinimo hæc omnia illis abundè suppetebant. Quæ igitur ratione? *Confusum est labium vniuersa terre.* Ordinem inuertit, omnia inter illos confudit. Quæ hæc tanta confusio? Inguarum, ut inuicem non intelligerent: unde fiebat, ut petenti calcem aqua daretur, postulanti lateres calx adferretur, & qui petebat illud, aliud sibi delatum indignabatur. En tibi confusionem, quã factum est, ut non deficientibus materia- libus, omnium copitationes in nihilum eua- nuerunt, & hæc est illa confusio, quæ mundum

III.
Ordo in omnibus seruandus, ut panis superfluit.

61. Gen. 11.

IV.
Turris Babel, ex ordi- nis cõ- fusione dissipatur.

Gen. 11. 9.

perdit, & supplantat. Non oritur fames, & inedia, quā te in domo grauium ingemiscis, ex eo quod in mundo panis deficiat comedendus, aut vinum potandum, aut panis aut fetica induenda aut pecunia ad negociandum: satis enim hæc in mundo cuncta superabundant. Officinas omnes perambula, & videbis si omnigenæ sint vestes, si lini, tela, hisque sit copia. Tentoria ista ingredi, & vide num sint ibi fetica, bombycina, holoferica, &c. In hac basilica perlustra, si denarij, sint, si recipere velis ad cambium, siue negociari. Nullus hic requiritur apparatus, vt vita transigatur; sed ordo: nam omnia confusione turbantur, & qui proferat, quod ab eo quaeritur, videas esse neminem. Status exigit officialis habitum honestum, mensamque moderatam, vt opere manuum suarum laboret: prodit autem feticis indutus, recreationibus, mensaque superflua fastuosus. Alterius conditio reposeit vestem communem & vulgarem, & apparatus polymitis ornatus statui suo non conuenienter: qualitas alterius verò, vt colofuso, suaque viliori prodeat, suppellectili vel laborans in illa, quo victum sibi conquirat: & ecce superbit manicis, annulis, pellibus Babylonicis, & stabellis pretiosis. Medietas in expensis familiaris suæque personæ decet statum oppidani: sed superflua profert, in quibus etiam titulares excedit, curribus & equis, calamiltrais, & acupictis remtens in vxote, & filiabus, indumentis. Numquid his intendis, vt opus intermittatur, teque necessitatibus prestum Iuges infinitis? Dominus, cuius status requirit vestem, ex rudi panno, eo optimo refulget: illa verò, cui hic maxime conuenit, bombycinis adornatur: illa quæ polcit vestes communes vestitur acupictis & scutulatis. In propatulo est, quod pudore tandem confunderis, attonitus hætebis, & defectu pæmetis lamentabili.

Insuper hoc est, quod Diabolus mundum in sui ruinam agit, dum fatagit omnium ordinem statumque perturbare. An tibi forsitan excidit, quod dominicâ præterita diximus: quod Deus, vt indicaret omnibus hominibus diaboli machinas & insidias, nomen eius tribus diuersis linguis pronuntiat: in Hebræo namque dicitur

Apoc. 9. 11

Abaddon. Græcè ἀπολλύων Latine *Exterminans* q. d. hoc diaboli munus est principale, hoc ipse molitur, suis cuncta cardinibus euellere, vt hoc modo mundum evertat. Creauit Deus mundum, Deus omniumque in suo esse conseruat cum summa summa suo oritate, rerumque abundantia disponendo, vt sine crea-quidquid in eo est, sit ite compositum, omnia

11.

que suum conseruent ordinem. *Statuit ea in æternum, & in saculum sæculi præceptum posuit & non præteribit.* Sic cavit Dauid. Hoc præceptum, ordo ille est, quem rebus singulis præscripsit, vt viuant & operentur secundum suam naturam: ita vt dicere liceret Salomoni. *Omnia in mensura, numero & pondere disposuisti.* In caelis innumeram condidit spirituum immortalium multitudinem, attamen ordine tali, vt omnes in tres distinxerit Hierarchias, & singulas illarum in tres choros tali dispositione, vt nullus eorum suum vel ad punctum excedat, nec Angeli esse velint Archangeli, nec Archangeli Principatus, nec illi Virtutes, nec illi Throni, nec illi Cherubini, Seraphini: illos autem, qui ordinem hunc tentant euertere, superiorem alium ambientes, ilico caelis eimittunt, teste Iuda Apostolo. *Angelos vero, qui non serauerunt suum Principatum, sed dereliquerunt suum domicilium in iudicium magni dei vinculis æternis sub caligine reseruantur.* Quinimo notat D. Paulus quando per Dei misericordiam ad caelos ascendemus; vt perfectè finis beati, & infinita diuinorum bonorum abundantia fruamur æterna, & imensa, quod omnes ita inter Angelorum choros ordine nostro collocabimur, vt nullus de suo vel atomo deficiat. *Vnusquisque in suo ordine.*

Pf. 148. &

Sap. 11. 20

Iuda. 6.

1. Cor. 15. 26.

64. d. VII.

Omnia hunc seruant ordinem.

Iudic. 20.

Caelos, admirabili perfectè ordine, quosdam maiores, minores alteros, singulos in suis sphaeris, qui ne puncto quidem illis egressi suos perpetuo concentu perficiunt motus, in quo se conseruant, vt tam integri sint & perfecti, sicut eo erant die, quo Deus illos creauit. Eodem ordine dispositæ fulgent stellæ cæteraque luminaria maiora, vt illum ne minime commutent *Stellæ manentes in ordine suo.* Elemenata tam certo ordine sunt constituta, vt illo sese conseruent, & si terræ vapores ad altiorē aëris velint ascendere regionem, illico percipiēs alterationem, quæ mouetur; tonitru & fulguris, quibus non leuiter perturbentur: & si quidam aëris portiones ad ignem velint assurgere, confestim exuruntur. Quem non ordinem in ipsis statuit artibus; illas creans, disponendo, vt quæque fructum suæ proferret naturæ consistem, & sola proferret eidem conuenientia? Numquam pyrus vult esse pomus, nec pomus nux, nec ficus amygdalus: iam enim talis singulis præscriptus est ordo, vt quæque in suo fixa remaneret, *Lignum pomiferum suum fructum iuxta genus suum.* Inter agri flores admirare concentum: etiam planta singulæ, ne deficiente

Gen. 11. 1.

quidem

quidem apice vel minimo, suis floribus folisque
reuirefcunt iuxta naturæ suæ limites: nec caryo-
phyllæa fit lilium, nec lilium ad folis florem he-
liotropium afcendit, nec ille tam venustis ac pla-
tanus veltitor folijs nec illa præterit ita fiori-
bus, vt fagiminus adornari. Hoc ordine conser-
uatur orbis: & quàm bellè respública conserua-
retur, si viuentes in illa hunc cultodirent, fingulis
fedentibus modo viuendi & comedendi, & ex-
pensas faciendi, pro status sui qualitate, nec illum
transgrederentur.

Hoc ordine præmaxuos nostros creauit Deus
Patentes compositos, & ordinatos, præcipiens il-
lis, vt quandoquidem homines illos creaflet in ip-
fo refiderent, viuentes vt tales, Deo fubiekti ve-
lut Domino fuo legitimo. Ad huius autem domi-
nij demonstrationem, & fuperioritatis in fe, &
fubmiffionis ac feruitutis in illis, præceptum illis
ftatuit de non comedendo ex fructu arboris pro-
hibitz. O quanta gauderet abundantia, & pace
homo, fi in illo fe ftatu conferuaret! Deeflet illi
nihil abundarent omnia Quid agit diabolus: illum
ftudet fupplantare. Eo fine conatur illum excita-
re, vt velit, præcedas, & labore hunc ordinem
transire, nec illo ftatu hominis hominis elle con-
tentus, vels autem afcendere, fe habere, & efle
fimilis altiffimo. *Erta ficut Dij.* En tibi illud *Ex-*

Gen. 3. 7.
VIII.
Ex non
feruato
ordine
penuria
fequitur.

terminans: hoc namque modo illum, omnesque
nos perdidit, nos fami adixit perpetuæ & in
extremam compulfit infeliciter neceffitatem, ex
hoc enim illa manauit, quam patimur, quodque
in fudore vultus noftri, anguftijs, & calamitati-
bus panem noftrom, vitæque fubfidia compara-
mus. In fuper eo ipfo, & te fupplantat oppreffum,
& perpetuis arctatum anguftijs, famiam tuam
fame milleque languidam neceffitatibus, quo tibi
perfuafit, vt ftatus tui terminos tranfilires ordi-
natos: cum enim tuus fit operarij, & officialis no-
bilitatem affectas, & qui cum mediocritate pos-
tes viuere, vis vt domus tua præcellat, in eaque
plura concupifcis, quàm veltet ftatus opteque
patiuntur. Adfit mihi Deus, & quàm multos hoc
modo diabolus exterminauit? Ordo neceffarius
eft, vt panis fufficiat.

Factum admittor vatis Elifei. Fædera iniuxerunt
Ioram Rex Ifrael, & Iofaphat Rex Iuda, quatenus
copiofiffimum ex duobus regnis conflarent exerci-
tium, quem contra Ammonitas produxerunt.
Cum iam legiones turmatim incederent per de-
ferta Moab, aquæ penuriam laborarunt, ita vt om-
nem fpeciem vitæ triftes abijcerent. Reges affiguntur,
duces conquefcunt, milites ingemunt, omni
fe viderent, ne accepto quidem vt bere aut volue-

re ab hofte, cuius nec quidem faciem viderant,
deficere mortique traditos per dilecta illa protra-
tos pabulum efle beftiarum. Quibus am intermil-
fis, ad Prophetam conuoluerunt Elifeum, depre-
cantes illis hoc procuraret, à quo omnis eorum Elifei fa-
uiuendi ratio dependebat. Sermone cum regibus etum de
vltro citroque habito. (a) iubet Elifeus, *Nunc au-*
tem adducite mihi pfallum. O Prophetæ fci ftiffi-
me, remedium à te postulant fci exarefcences, & pnes al-
tibi profert iubes cytharam? An conueniret, vt gimus da-
moriente te fame, & à vicino pofculante fubhi-
tium, ille pfallerium fumeret, tibi que præciteret fci.

IX.

de capta Granada cantilenam, vel rythmos ali-
quos auribus acceptiffimos? Domine non hoc
mihi conducit: quantumlibet enim fuis fit
mufica, in rabiem ager me, fci fameque petunt
tem. Noueris igitur, quod prudenter Prophetæ
fecerit, dum suam namque pulfaret cytharam ve-
nie illis aquæ fubfidium, vitæque remedium ad-
fuit: etenim fubito viderunt ex aqua dictus altuo
aquas defluere ita conuenienter, tantæque copîa,
vt omnium fatisfactum fuerit neceffitati, & quid
fuperfletuere. Propitius fit mihi Deus, quæ con-
uenientia cytharæ & harmoniæ que per illam
fit, vt defectu & neceffitate tot legionum, tur-
matumque fatisfiat? Communis eft 33. Patrum
fententia, quod Prophetæ fpatium suum ad Deum
eueare contulerit, vt opportunum ab illo reme-
dium tam numerofo flagitare exercitui, & ap-
primè notum eft ad hoc maxime valere Lympho-
mam, quæ dum confona eft te fufpendit, & vide-
ris per illam quafi pati meatis excelsum hæc enim
de caufa Dauid illa vebatur, quando fpiritum
fuum ftudebat erigere ad grauiffima prædicen-
da: quocirca ait: *Aperiam in pfallerio propofitio-*
nem meam. Non contradico, at patiter opior,
quod illo agendi modo vates aliquod inten-
derit declararet myfterium, quod nunc exponi-
mus.

(a) Def-
me, remedium à te postulant fci exarefcences, & pnes al-
tibi profert iubes cytharam? An conueniret, vt gimus da-
moriente te fame, & à vicino pofculante fubhi-
tium, ille pfallerium fumeret, tibi que præciteret fci.

4. Reg. 3.

quos auribus acceptiffimos? Domine non hoc

mihi conducit: quantumlibet enim fuis fit

mufica, in rabiem ager me, fci fameque petunt

tem. Noueris igitur, quod prudenter Prophetæ

fecerit, dum suam namque pulfaret cytharam ve-

nie illis aquæ fubfidium, vitæque remedium ad-

fsuit: etenim fubito viderunt ex aqua dictus altuo

aquas defluere ita conuenienter, tantæque copîa,

vt omnium fatisfactum fuerit neceffitati, & quid

fuperfletuere. Propitius fit mihi Deus, quæ con-

uenientia cytharæ & harmoniæ que per illam

fit, vt defectu & neceffitate tot legionum, tur-

matumque fatisfiat? Communis eft 33. Patrum

fententia, quod Prophetæ fpatium suum ad Deum

eueare contulerit, vt opportunum ab illo reme-

diuum tam numerofo flagitare exercitui, & ap-

primè notum eft ad hoc maxime valere Lympho-

mam, quæ dum confona eft te fufpendit, & vide-

ris per illam quafi pati meatis excelsum hæc enim

de caufa Dauid illa vebatur, quando fpiritum

fuum ftudebat erigere ad grauiffima prædicen-

da: quocirca ait: *Aperiam in pfallerio propofitio-*

nem meam. Non contradico, at patiter opior,

quod illo agendi modo vates aliquod inten-

derit declararet myfterium, quod nunc exponi-

mus.

Sequitur D. August. argumentum quod ait ele-
braffe Creeronem de ftrenuo illo, in quoque du-
ce Scipione Cathaginis exextore, qui hoc in ere
habebat, quod dux, qui aprè fuis vellet ordinate
legiones, & suam gubernator Rempublicam, hoc
facere deberet, fibi proponendo cytharam, &
fuum exercitum difponendo; & Rempublicam, ad
normam cytharæ: ne ut enim in ea multe exten-
duntur fides, porro eius conuenientia in ea confi-
fit, vt eam vnaquaque in fua pte portione vo-
ceque colloceatur, hæc vocem habeat gratem,
illa mediam; & femper in hac conseruentur,
nec vna velit folum edere fimilem alteri: fci
quoque in Republica, multi funt diuertorum

Pf. 48. 3.

65. 3.

L. x. de

Cant. cu

L. 2. de res

pu.

X.

Respubli-

ca vt cy-

thara

guber-

uanda.

graduum status: quidam alijs & alijs altiores, & eius in hoc salus ferabitur, si in suo quisque statu resideat, nec voces confundantur: si namque a prima vocem requiras inferioris, & inferior esse prima contendat, musica non audietur sed confusio rebebitur. Officialis vivat ut talis & nolit esse nobilis, & miles vulgaris suo statui congruenter vestiat, & non imitar Ducis, & cuius obferret in sumptibus suis, quod suae convenit qualitati, nec velit dignitate praecellentibus aequari. Quinimo ad hanc regulam vnaquaeque est componenda familia; quae ad normam cythara dissonatur.

In illis instrumentis prima fides primam attenditur, quantum scilicet illa ascendat, & continuo huic proportionaliter tertia, quarta & caeteris omnibus sonus atemperat, ut convenientibus inter se vocibus musica concors audiat. Sic in familia tua sit epotet. Primum primam attende, quae tuae sint facultates, quod officium, quod opificium, quousque tuae vires extendantur, vnde tibi comparandum viri subsistit, & caeteras fides compone, ut prima convenient, & huic conformiter resonet: disponas, menta tua ut vestis, domusque supellex, nec non uxoris ornatus huic primae fides convenient. Quam prudenter ageres si opifex, qui panem ex arte tua tuoque labore lucraris, expensas tuas ita disponas, ut huic corresponderet, quod sudore tuo vales tibi comparare. Si enim agas, qui victui possides sufficientia moderato, ordinares hic convenientem vestitum tuum, tuoque uxoris, ac eius ornatus quod si hoc fiat, panis & necessarium erit assuetudine, etiam integro exercitui adeo copioso, qualis horum Regum fuisse describitur: si vero in hoc error committatur, necessitudo famem sequitur, & panis inopia, teque ad extrema redactum ingerit.

XI. Hanc tuina processit regis Pharaonis, eiusque exercitus, eo quod hanc non eservaverit proportionem. Accedunt Israelitae ad littora maris, ad Deum confugiunt; praefertur hic ut Moyses efficaci sua virga miraculum operatrice praevaleret, illaque maris undas percussit: quo factum est, ut per pelagi medium via fieri ceterum amplissima, secura & placida, quam omnes ingrediuntur praefluente illis columna miraculosa, in qua diuini nuntii habebant assistentiam. Intrarunt, profecti sunt, & ad aliam maris oram salvi transmittunt & incolumes, alacres, cantantes & palentes Domino. Conspicit illos Rex transneantes, atque: quid hoc? Sicut illi cunctis suis legionibus maris profunda penetrant, non potero &

ego meas & hac transferehe legiones? Numquid illi plura possunt quam ego? Numquid illi plus valet quam ego? Ingredatur; & dum medio pergit iunete, tempestas oritur, insonant venti, coadunantur aquae, dissoluntur curtus, rotarum axes confringuntur, & huc illucque disperguntur, effraes equi quaquaersum accurrunt, cuncta dissipantur, cuncti demerguntur. Vnde hoc precor infortunium? Eo quod sua non proportionabiliter disposuerit, proprias considerans vires: non enim erant illius similes Hebraeorum: illi namque supernaturalibus, diuinisque pollebant, illi virgama efficacem praeferebant, illi columnam ducem habebant miraculosam, quae velut Dei sedes habebatur: verum illa Pharaoni deficiant: vnde conatus illud facere quod alij, ipse cum suis copijs maris abyssis abberbetur. Hoc est in mundo quotidianum. Perpendit hic, quod opes suae vix ad medietatem vicini facultatibus accedant, qui thedam, equos, famulos enutrit, & familiam suam, uxorem, filiosque alit fastuosius. Quid hoc, nonne melior? Nonne me potentior? Sic multo isto fastu missus. praecipit idem iter ingreditur, similiter vult eadem cum altero veste fulgens incedere, percutit. vult vxor sua non cedat vxoris alterius ornatus bene compta, vult ut filij sui pretiosioribus & honestioribus cum vicino vestibus in publico praefulgeant: & post pusillum omnia videbis dissipata, hic eius theda venditur, ibi equi vel meli, hic stragula, lecti, si pellex: hic illum mercator argret ob id quod de sua detulit officina, illic alius ob praestitum cambium, quibus oppressus totus deperditur. Numquid expediret, ut primam illam attentius considerares opum tuarum status & potentiam, & huic conformiter fides caeteras attempera es, nec te ipsi precipitates, ut alium sequi contendas, qui tibi & dignitate & potentia, & opibus est longe superior? O munde, quam graues te huius defectus ordinis fame conditringit, & superbus ille animus tuam panis coarctat penuria familiam, praesertim in mulieribus: ut eum expendit D. Hier. tractatum quemdam describens Theophrastus, ille sunt quae frequentis in romanam agunt familias, quia similes alijs in vestitu esse gestant, nec minoram habere volunt, quam illa, quae praevalet opibus, miserum coniugis curarum in pendio, & fatit Deus non fiat animarum scarum, & vitorum honoris delectamento. Recumbit ordine, vestro statui congruo, & eolum ar pite vel pauperem supellectilem omittit vero chirothecas & annulos: tibi placeat honesta vestis omnis polijmitis & calamitate

L. I. omnia
Iohann. ad
finem.

ministratis : mediocritas tibi sufficiat suppellex tua
conformis dignitati, quod si hoc modo feceris,
panem gaudebis tibi superabundantem.

§. 17. Accepit ergo Iesus panes, & cum
gratias, &c. Accipiendo panem oculos at-
tolle cum gratiarum actione versus caelum,
& te felicem reputa, qui proprijs possis ser-
uire manibus pauperibus, quibus Christi &
Apostolorum manus deseruiunt.

instit, ut beneficiorum diuinitus habere memo-
riam. Et similiter darent gratias ac recognoscer-
ent quam iustum esset illi seruire, qui talibus tan-
tisque eos afficiebat beneficijs. Et hoc Christi s-
mos docuit. Optimus filius, qui accipiens pa-
nes, manibus ore gratias referre bonorum om-
nium largitori.

Considerat D. Chryl. hanc iniquorum esse con-
suetudinem, oculos ad caelum attollere, Deumq;
requirere, quando vacuas habent manibus,
quas cum plenas habuerint, oculos demittunt, & illo
Dei liberalissimi promissoris oblitiscuntur, & illo
nihil est nobis familiaris. Quo tempore calamita-
te, necessitate, periculis, infirmitate, & laboribus
vltra modum angustaris, quam velox ad Deum
securis quam feruens in oratione lacrymantes
atollis oculos promissis, misericordibus, vniuersis
pyssimus, sed quam primum obtinisti sanita-
tem, & es, & gratum tuis precibus respon-
sum, tuis in aduersitatibus remedium, & pro vo-
to te gaudes exauditum, iam illae cessant angus-
tiae, illae diligentiae, illae sollicitudines, quibus
ad Deum festulus recurrebas, eiusque abiecis
memoriam, comparandus illi, qui *Incrassatus est
dilectus, & reuelatus tibi. Incrassatus, impugnavit,
dilatatus, dereliqui Deum factorem suum, & re-
cessit a Deo salutari suo.* Nostram hanc conditione
graphice Deus Osee calamo descripsit, nos palle-
tibus equiparas. *Ephraim quasi aut autiam, t'aller
horreum tuu inuolans tritici grauium collecturus
a te velut a pelle diuolat, & illius accepta car-
ne tibi a v. natore oblata euro citius auolat, nec
est quod tibi diutius haereat, sed suis satisciens
cupiditatibus a te demigra. Idcirco, si D. Chry-
sostomus, singulari nos Deus cura praeuocet, ne
simus ingrati cibo potuque repleti. Cum comedere,
& saturatus fueris: caue diuigiare, ne oblitiscaris
Domini. Vel, ut legit D. Chryl. recordari Domi-
ni Dei tui.* Quocirca confirmat D. Chryl. praecipue
inter ceteras religionum ceremonias, esse gratiarum
actionem: illis etenim protestaris Deum esse, qui
te nutrat, & si silent: & eo ipso eius te debere
dominatum esse seruitio. Rationem hanc eleganti
stylo prosequitur D. Aug. epinatur episc. lanil.
hanc a spiritu S. commendat, ut iote, magis
obligatoriam illis verbis Salomonis, qui cum ea
quae in conuiujs sunt agenda praecipisset: adiun-
git, & super omnia benedictio Domino, qui fecit te,
& inebriantem te ab omnibus bonis suis. q. d. Deum
collauda, qui esse tibi dedit, quod habes, sua-
que tribuit bona, quibus te abundanter emu-
ter. Iudica quam indecens & iniquum ho-
re non illi seruire, qui tanta tibi concedit
bona,

Ho. 17. ad
Populum.
181.
Mali tan-
tum in
necessi-
tate ueu-
los ad
Deum
attollunt.

Deum 320
150

Osee 9. 11.
VI.

Deum. 60
11.

Serm. 217
de temp.
In c. 12.
Eccl.

Eccl. 32.
17.

66
O. ai. de
Resur. &
ora. in
S. Pascha.
Luc. 7. 14.

I.
Deus
fructu
suade-
te no-
bis
grati-
tudine.
Evo.
23. 14.
V. 17.
II.
Tria
Iuda-
eorum
Pal-
chata.
Exod.
23. 15.
Exod.
23. 16.
Tria.
In c. 23
Exod.

T Verbis recumbentibus panem Christus sa-
ctofanctis accipit manibus, ut pateat, ex
opinione D. Greg. quod in illis diuina sa-
tetur virtus, & conuictum essent instrumentum,
quo diuinitas operabatur. Ea de causa viduae
filium resuscitaturus *Tertio loculum*, quo defun-
ctus efferebatur, ut manifestum sit, quod ex ce-
lestibus illis manibus vita promanet & in se con-
tineat vitae principium virtutemque viuifican-
ti innotuos. Sublati in caelum oculus Patri gratias
agit celesti. *Et cum gratias egisset*, quo doceat
nos qualiter Deo gratias referamus pro cunctis
de manu eius receptis. O quam solenter intendit
Deus, ut illi de pane, & vitae subsidio a se tibi
concesso gratias rependeres. *Tribus viribus per
singulos annos mensura celebrabitur.* Et paulo post
addit: *Ter in anno apparebit omni masculum coram
Domino Deo tuo.* Erant haec tres Paschata. Primum
agni, in quo post statas gratias ob egressum de
Aegypto, iubebat, ut exortis iam spicis, & irugi-
bus nouis, earum aliquas Deo dedicarent. hac
de causa dicitur *mensis novorum*, & hoc dicitur
Pascha floridum. Secundum Pentecostes: solutis
enim ob receptam legum gratiarum actionibus,
sibi praecipiebat fructuum offerri primitias, qui
tunc in illa regione nati fuerant: & ita vocatur
*mensis primitiarum Primitias frugum terrae tuae de-
feres in domum Domini Dei tui.* Tertium: Solemni-
ter em quoque in exitu anni, quando congregaueris
omnes fruges tuae de agro. *Exitus anni.* non natu-
ralis, nec ecclesiastica, sed collectarum. Hoc erat
Pascha tabernaculorum seu scenopegiae: nam
petactis de more Deo gratias, quod illos quadra-
ginta per desertum annis deduxerat: insuper &
messem largitus esset abundantem: erat autem
tunc *Iustum ius aut collecta*, eorum quae Deus
populo concesserat, dandi elemosynam ex auo-
se Dei pauperibus & tabernaculo dedecimis
frugum collectarum. *His itaque solemnibus diebus*
loquutus Theodoretus: est ad templum conuenire